

משוחרר פלד
בניגוד להמלצה

אסיר צור
חנינה באיחור

משוחרר בני-ציון (עם זורמן פייט)
חנינה תמורת כסף

נשות אסירים בהפגנה מוזכרתו של בנין
לקוות ולהתאכזב

בן של אסיר בהפגנה
חנינה טלקטיבית

היה שר-המישפטים מקבל את המלצות הוועדה, ומעביר אותן כלשונון ללשכת נשיא-המדינה, היה ידלין משתחרר מהכלא תשעה חודשים לפני היום שבו שוחרר. אולם תמיר החליט שלא לקבל את המליצות הוועדה, וידלין ישב עוד תשעה חודשים ארוכים בכלא.

אותה ועדה החליטה להקטין את עונש המאסר של אסיר בשם משה מירון, הי יושב בכלא על פרשת שוחד הקשורה בענייני משרד-הביטחון. כאשר היה תמיר פרקליט פרטי הוא הופיע נגד מירון, כפרקליטם של נאשמים אחרים כפרשה זו. התיק של מירון לא זכה בפירוט רב כמו התיק של ידלין, מפני שמירון אינו ידוע כידלין, אך גם במיקרה שלו החליט שמואל תמיר שלא לקבל את המליצות הוועדה ולא להקטין מעונשו של מירון. מובן שאין קשר בין העובדה שעורך-הדין שמואל תמיר היה קשור במישפטו של מירון והופיע נגדו, לבין העובדה ששר-המישפטים שמואל תמיר סרב לאשר את המלצות ועדת החנינה ור להמתיק את עונשו.

גם במיקרה של מיכאל צור המליצה ועדה בראשות השופט העליון לשעבר ד"ר יצחק קיסטר להמתיק את עונשו של מיכאל צור. צור נידון ל-12 שנות מאסר, ומתוכם המליצה הוועדה להוריד ארבע וחצי שנים. שמואל תמיר סרב לקבל את המלצות של השופט קיסטר ושאר חברי ועדת החנינה שלו. תמיר לא נימק, ולא היה צריך לנמק, לצור או לבני משפחתו, מדוע אינו נוטה ל-מידת הרחמים.

הנימוק

רעיה חולה

ע תה השתנתה התמונה הפוליטית. תמיר הודה כי בזמנו הוא היה נתון תחת לחצים של אישי ציבור רבים ש-

אחרי מילחמת יום-הכיפורים היו כאלה שחשבו שהתיה חנינה כללית, כפי ש-היתה אחרי מלחמת-ששת-הימים. אולם מצב-הרוח הלאומי לא התאים לחנינה. שכרון הניצחון של 1967, שגרף איתו גם את המחליטים על חנינה, התחלף בדיכאון של המחלה, ובמצב-רוח של דיכאון אין חושבים על אסירים.

עוד לפני שמלאו למדינה 30 שנה, ואחרי ששוחרר בני-ציון מהכלא, נפוצו שמועות בבתי-הכלא ובקרב מישפחות ה-אסירים על חנינה הצפויה במסגרת חגי-גות ה-30. ההכחות המגומגמות של שרי הממשלה, שבעצמם לא יכלו להחליט על כך, רק ליבו את התיקוה. עד שבא שר-המישפטים שמואל תמיר, שלף מתיקיו מימצאים סטטיסטיים, שאיש לא יכול היה לבדוק את אמתותם, וקבע שמרבית אלה שקיבלו חנינה בשנת 1967 חזרו לסורם ולכלא, ולכן אין להעניק חנינה כללית.

נשות האסירים וילדיהם יצאו לרחובות והפנינו תפגנות אלימות מול ביתו של ראש-הממשלה, בגין, שרצה להמשיך ב-מדיניות של מציאת-חן, ורצה לכפר על השחיתות האישית שלו בחנינה ליהושע בני-ציון. תמך בחנינה כללית, אולם תמיר, שגייס לעזרתו את הפרופסור יגאל ידלין, שיכנע אותו להימנע מכך.

מבלי

לנמק

ב וועדות החנינה שהקים תמיר ישבו צוותים מכובדים, בכל אחת משלוש הוועדות ישבו: שופט עליון לשעבר, אישי ציבור ומישפטנים בכירים. הוועדות בדקו את תיקיהם של יותר מ-2500 אסירים והמליצו על חנינה או המתק-דין רק לגבי 450 מהם. תמיר עצמו בדק את כל התיקים. לגבי 2300 מההמלצות או אי-ההמלצות הוא קיבל את הוות-דעת הוועדות. לגבי 200 מיקרים הוא החליט בניגוד לדעת השופטים העליונים לשעבר ובניגוד לדעת המישפטנים שישבו בוועדות. נשיא המדינה קיבל בכל המיקרים את דעתו של תמיר. למרות שלנשיא הגיעו ערעורים מצד בני מישפחות אסירים, ש-הוועדות המליצו לשחרר אותם או להמ-תיק את דינם, התחשב הנשיא רק בעמדתו של שר-המישפטים.

האמת היא כי החוק קובע שחתימת הנשיא על חנינה או המתק-דין דורשת גם את חתימת הקיום של שר בממשלה, במיקרה זה שר-המישפטים. מעולם לא עמדה השאלה: מה קורה אם הנשיא חותם ואילו שר-המישפטים מסרב לחתום. יש להניח כי אילו היה הנשיא חותם על חנינה, שופט עליון, היה האדם משתחרר מהכלא, אפילו אם שר-המישפטים לא היה חותם את חתימת הקיום שלו. אולם נשיא-המדינה חשש להתמודד עם הבעיה ולא רצה למתוח את החבל ביחסיו עם הממשלה. אסירי ישראל היו נתונים ל-שירות הלב של שר-המישפטים. כשי אפילו הנשיא אינו יכול לעזור להם, ועדה בראשותו של שופט עליון המלי-צה להמתיק את דינו של אסיר ידלין, אילו

משוחרר ידלין
עד היום האחרון